

EX-102 1 Examen facultatum humanioravariant

Kandidat 2609

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
1 Generell informasjon EX-102 20.12.2016	Flervalg	Automatisk poengsum	Lvert
2 EX-102 20.12.2016 - humanvitenskapelig del	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lvert
3 EX-102 20/12-16 Vitenskapsfilosofisk del	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Lvert

EX-102 1 Examen facultatum humanioravariant

Emnekode	EX-102	PDF opprettet	29.08.2017 13:27
Vurderingsform	EX-102	Opprettet av	Emma Hansen
Starttidspunkt:	20.12.2016 10:00	Antall sider	9
Sluttidspunkt:	20.12.2016 15:00	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201701130000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

Section one

1 OPPGAVE

Generell informasjon EX-102 20.12.2016

Emnekode: EX-102

Emnenavn: Examen facultatum humanioravariant

Dato: 20.12.2016

Varighet: 09:00-14:00

Tillatte hjelpemidler: Ingen

Merknader: Både del 1 (humanvitenskapelig del) og del 2 (vitenskapsfilosofisk del) skal besvares

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

- Ja
 Nei

EX-102 20.12.2016 - humanvitenskapelig del

Besvar én og bare én av følgende tre oppgaver

Oppgave 1

Gjør rede for hovedtrekkene i henholdsvis Gadammers og Habermas' form for hermeneutikk (dvs. den såkalte «ny-hermeneutikken» og den såkalte «mistankens hermeneutikk»). Legg særlig vekt på forskjellene mellom de to. Er Gunnar Danbolts tolkning av Da Vincis *Nattverden* mest i slekt med Gadammers eller Habermas' form for hermeneutikk? Begrunn svaret.

Oppgave 2

Gjør rede for Margaret Meads teori om kjønn som kulturell konstruksjon. Gjør deretter rede for Judith Butlers teori om kjønn, med vekt på begrepene iscenesettelse og feilsitering. Hvem av de to tror du har mest rett, Mead eller Butler? Begrunn svaret.

Oppgave 3

Forklar forskjellene på kvalitativ og kvantitativ metode Gjør deretter rede for Milgrams forskningsprosjekt. La Milgram mest vekt på kvalitativ eller kvantitativ metode? Utdyp svaret.

Skriv ditt svar her...

BESVARELSE

Oppgave 3

Innledning

Kvalitativ og kvantitativ metode er ulike metoder en benytter for å skaffe data og bruke det på. Begge metodene har fordeler og ulemper som man må ta hensyn til. Når man ønsker å finne frem til et svar vil det være nødvendig å vite hvilken av disse metodene som er mest hensiktsmessige å bruke. I denne oppgaven vil jeg se på de ulike egenskapene til de ulike metodene og forklare forskjellene på disse. Deretter vil jeg redegjøre for Stanley Milgram's forskningsprosjekt om lydighet, for og deretter vurdere hvilken av metodene han la mest vekt på.

Kvalitativ og kvantitativ metode

En enkel måte å skille disse to metodene ligger i begrepene. Med en kvantitativ metode kan vi tenke oss at noe er kvantiserbart, altså at det kan måles med noe. Man samler mye data for å finne ut et svar. Man kan si at kvantitativ metode er strukturert i det at den må være konsekvent. Skal man benytte seg av denne metoden

må spørsmålene være de samme og man kan ikke endre strukturen på det man ønsker å finne ut av underveis. Statistikk og spørreundersøkelser er typiske eksempler på kvantitativ metode fordi det er store mengder av data som svarer på et spørsmål. De er kvantitative fordi de er strukturerte i det at de stiller intervjuobjektet de samme spørsmålene og holder seg til disse spørsmålene gjennom hele undersøkelsen.

På den andre siden har vi kvalitativ metode som vi kan tenke oss er metode hvor vi skal finne svar som er av kvalitet i den forstand at vi ønsker å finne ut mye nyttig informasjon med lite data. De dataene vi har er dyrbare og det vil kreve at vi fortolker svarene på en hensiktsmessig måte. og hvordan vi tolker, hermeneutikken er vesentlig når vi skal finne svar på det vi søker. Man må derfor tenke på hvilken hermeneutikk forskeren bruker når han tolker forskningen sin, eks: tradisjonell hermeneutikk, ny-hermeneutikk og kritisk-hermeneutikk. Kvalitativ metode består av: direkte observasjon, uformell intervjuing og kvalitativ innholdsanalyse. Kvalitativ metode er derfor ustrukturert eller semi strukturert i det at den endres i løpet av hele prosessen. Man bruker ofte denne metoden for å finne ut av mange nye ting man ikke visste. Man må stille seg åpen for at hele forskningen blir snudd på hodet gjennom hele prosessen. Dette fordi man underveis fortolker og bytter sin for-dommer ut med nye. Ofte når vi ønsker å finne ut av nye ting, eller tanker man har rundt et tema.

Skal man finne ut hvor mange som liker studiet EX-102 på UiA vil da en kvantitativ metode være den mest hensiktsmessig metoden å bruke siden dette er noe vi enkelt kan finne ut av ved en stor utsørring. Spør man et stort representativt antall vil dette forsterke svaret man søker. Et viktig del av metoden som må bli definert er begrepet "liker". Man må definere hva "liker" er og sette dette som en verdi. Man må derfor være kristisk til en forskning som benytter seg av kvantitativ metode ved å se hvilken verdi forskningen bruker. Hvis "liker" defineres som noe som er engasjernde og gøy vil det være noe annet hvis det defineres som noe som bare er bedre enn andre fag. Man må derfor forstå hva som menes med forskningen. Dette er viktig å vite når man daglig blir bombardert med ulike statistikk og spørreundersøkelser fra mediets side. Spørsmål som da dukker opp er: Hva prøver forskningen å fortelle oss? Hvordan blir begrepet definert? Er datautvalget stort og representativt nok for å gi oss et svar?

På den andre siden ville det vært vanskeligere å finne et svar med en kvalitativ metode hvor man hadde noen intervju med studene om hvor mange som likte studiet. Allikevel ville man funnet svar man kanskje ikke ville funnet i en kvantitativ metode, men dataene hadde jo ikke vært representativt i forhold til en kvantitativ metode. Hvis det vi ønsker å finne ut er: Hva er det elever liker så godt med EX-102 ville det kanskje passet bedre med kvalitativ metode. Da hadde man fått svar som man kanskje ikke hadde forventet. Etter man hadde spurt noen enkelte elever finner man kanskje ut at ingen av dem liker faget. Forskningen kan da forandres underveis, ved at man spør nye spørsmål og at man kanskje snur alt på hodet ved å heller spørre: Hva er det med EX-102 som gjør at du ikke liker faget. Ved å endre prosessen underveis vil man få data man kan prøve å tolke på ulike måter. I en slik måte er som sagt tolkningsprosessen utrolig viktig. Hvordan forskeren tolker svarene han får er helt kritiske. Hvilken metode han bruker og hva hensikten hans er. Står forskeren objektivt før undersøkelsen starten? Han må være helt åpen for svar han ikke trodde han skulle få og igjen tolke dette som det var ment. Problemet med denne metoden er at den ikke er kvantiserbar i det at

det vanskelig å kunne bekrefte forskningen på det man ønsker på grunn av at enkeltes følelser og tanker ikke trenger å være allmenheten sitt svar.

Kvantitativ metode hører ofte sammen med den menneskemodellen vi kaller for metodologiske kollektivism som bygges på at mennesket er et produkt av gener, arv, sosialt press osv. Kollektivism hører igjen sammen med et materialistisk livssyn. Et eksempel på dette er hvis man skal prøve å finne ut av hvorfor en rik person flytter til et rikt område ville en kollektivist svart: En rik person flytter til et rikt område fordi det forventes av han til å gjøre det på grunn av normer. På den andre siden ville en som normalt følger en kvalitativ metode svare annerledes på dette. Som regel følges kvalitativ metode av en metodologisk individualisme. Dette er en menneskemodell som igjen er knyttet mot idealistisk livsyn. Dette bygges på at mennesket er produkt av erfaringer og at man er fri til å ta de avgjørelsene man vil. En individualist ville da sagt at en person flytter til et rikt område fordi han har muligheten til å bo der og velger derfor å bo der. Det er viktig å finne ut av hvilken menneskemodell forskeren har, siden det forteller hvilket svar han er ute etter.

Nå som forskjellene på kvalitativ og kvantitativ metode har blitt redegjort vil jeg presentere forskningsprosjektet til Milgram og se på hvilke av metodene han bruker er.

Lydighetsprosjektet til Stanley Milgram

Stanley Milgram og hans team forsket på lydighet i løpet av 60 og 70-tallet. De ville forske på dette på grunn av de ønsket å svare på hvorfor mennesket er i stand til å vise tilbøyelighet for autoriter. Hvordan kunne snille unge gutter massakrere hundrevis av uskyldige mennesker? Hva er det som gjør at mennesket går i mot alle sine verdier og blir et redskap for autoriteten? På bakgrunn av det som skjedde i Vietnam, og bare et par tiår tidligere "Holocaust" og andre verdenskrig. Milgram ønsket å finne ut av hva som skal til for at vi adlyder en, og hvor grensen vår går. På Yale University, som er et erverdig universitet (autoritet), ville han teste lydighet på mennesker. Forsøkskaninene søkte til eksperimentet trodde at de skulle teste studieteknikker på studenter. Men det som ikke ble fortalt til dem var at dette eksperimentet var ment for å sjekke hvor lydige forsøkskaninene var for en autoritet. Det foregikk slik: Forsøkskaninen var sammen med en lærer og en elev. Læreren skulle si ulike ord som eleven skulle huske. Læreren og eleven var skuespillere som var leid inn for å skape et ekte scenario. Læreren skulle kommandere forsøkskaninen til å gi støt til eleven hvis han ikke husket ordene, som selvfølgelig var for vanskelig til å kunne, som gjorde at eleven ofte måtte gi støt. Læreren fortalte forsøkskaninen hvor mye volt de skulle gi og forsøkskaninen visste godt at hvis de ga 450 volt så var det livsfarlig for eleven.

Det ble gjennomført en rekke serier hvor scenarioet var endret i hver av dem. det var ca 40 personer i hver serie og etter de hadde gjennomført eksperimentet ble de spurt ut hva de følte når de gjennomførte eksperimentet. For å finne ut hvor mange som var "lydige" satte Milgram grensen på 150 volt. Ga forsøkskaninen mer enn dette mente han at man var "lydig". I første serie satt eleven i et annet rom enn det forsøkskaninen og læreren satt i, men de kunne allikevel høre dunking i veggen som ble godt forstått som at det ble påført smerte (noe som bare var skuespill, som ikke forsøkskaninen visste). Hele 26/40 personen ga livsfarlig strøm til eleven da læreren sa til dem at skulle gi eleven strøm. I den andre serien satt eleven i et

annet rom, men man kunne høre han skrike. Forbausende nok var det nesten like mange som ga livsfarlig strøm. I den tredje serien satt eleven i samme rom og man hadde øyekontakt med eleven. Antallet som ga livsfarlig støt gikk ned litt, men det sank mer i den fjerde serien hvor eleven hadde kroppskontakt med forsøkskaninen. Dette viser at desto mer kontakt eleven og forsøkskaninen får, desto mer går de med på en allianse med hverandre i mot læreren(autoriteten). Allikevel var det noen som enda påførte livsfarlig støt.

I senere serier ble det tuklet med hvem som var autoriteten i rommet. De ble byttet på om det var:

- To lærere
- Læreren skulle få støt
- Forvirring om hvem som var lederen
- Byttet Yale med et ukjent firma
- Byttet mellom mannlig og kvinnelig autoritet.

En oppsummering av disse seriene er, at hvis man tukler med hvem som er autoriteten, vil forsøkskaninen ikke gi støt. Det må være en klar autoritet som man kan følge og bli styrt av. Kanskje forbausende var det nesten identisk av mange som ga livsfarlig støt da det var en kvinnelig autoritet, som en mannlig autoritet, noe som kanskje bryter myter om at man er mer autoritær? Allikevel kan det ikke være noe tvil hvem autoriteten for at man skal kunne gå i mot sin moral og etikk.

Det ble gjennomført andre serier og hvor for eksempel forsøkskaninen fikk selv bestemme hvor mye støt han ville gi til eleven. Det viste seg at desto mer valgfrihet som ble gitt til forsøkskanin, desto mindre ble det gitt støt. Etter disse seriene ble det som tidligere nevnt gjennomført en utspørring hvor forsøkskaninene fikk mulighet for å forklare hvorfor de handler som de gjorde. Alle følte at de ble presset og følte seg ukomfortabel da de ga støt, men stolt på autoriteten allikevel. Milgram mente at mennesket i for høy grad lar autoriteten bruke oss som et verktøy for hva de ønsker, men på den andre siden mente Milgram og at det finnes autoritet som er legitime og burde følges. Det er heller den autoriteten som ikke er legetim at vi kan gjøre noe med. Hensikten med lydighetsprosjektet var å få oss til å se at vi må tørre å trosse hva noen autoriteter presser over på oss. Vi går gjennom hele livet ved å ha en autoritet som bestemmer over oss, enten om det er foreldrene våre, læreren eller sjefen vår. Det er derfor ikke rart at vi følger de menneskene som virker overtalende og autoritære for oss. Milgram mener derimot ikke at de menneskene som var lydige mot sin autoritet i eksperimentet var onde mennesker, men bare at de var mer tilbøyelige for autoritet, som også kan være en positiv ting, bare det ikke går mot de moralske og etiske perspektiver man har.

Kvalitativt eller kvantitativ?

Hvilken metode blir da brukt i dette forskingsprosjektet. Først og fremst vil prosjektet bli sett som en kvantitativt metode. Nettopp fordi man har noe som er kvantiserbart. I dette tilfellet er det "lydighet" som måles. Altså 26 av 40 personer var "lydige" da de ga støt til eleven da han satt... Definisjonen "lydig" har han gitt sin definisjon som de som påfører eleven strøm på over 150 volt. Vi må derfor ha dette med oss når vi skal tolke dette prosjektet. Her må vi være åpne for at lydig kan for andre bare være at de i de hele tatt ga noe strøm og andre kan mene at man ikke er lydig hvis man ikke gjør alt hva autoriteten sier de skal gjøre.

Det er derfor viktig da man skal se på resultatene at man er fullt klar over hva definisjonen "lydig" er i denne sammenhengen. Den er også kvantitativt fordi den er strukturert i den form at det samme blir gjort til alle de 40 forsøkskaninene som blir testet. Svaret skal kunne gi oss en pekepinn på hvor lydig vi mennesker er i forhold til ulike autoriteter og mennesker.

Allikevel selv om denne forskningen legges mest vekt på det kvantitative, må man ikke glemme at det ble gjennomført utspørring av deres følelser og tanker rundt de opplevde. Disse erfaringene og opplevelsene forsøkskaninene fikk underveis i prosjektet er uvurdelige for Milgram og gir han muligheten til å tolke de svarene han fikk i testene som ble gjennomført. Den kvalitative metoden i han forskning er helt nødvendig for å forklarer hvorfor vi handler som vi gjør og hvordan vi kan være så tilbøyelige i forhold til autoriteten.

Konklusjon

Kvantitativ og kvalitativ metode kan hjelpe oss å finne frem til de tingene vi ønsker svar på. Man må tenke hvilken av metodene som er mest hensiktsmessige å bruke til det du ønsker å finne ut av. Man må være klar over de ulike ulempene og fordelene metodene bringer med seg og stå kritisk ovenfor de definisjonene man forklarer. Milgram sitt forskningsprosjekt er et godt eksempel på hvordan man kan søke svar ved å bruke de ulike metodene. Han har på en overbevisende måte gitt oss innsikt i lydighet og har gjort det mulig for forskere selv i dag til å tolke hans resultater på grunn av en god forskingsmetode. Selv om man kan se kritisk på måten han gjennomførte eksperimentet ved å la forsøkskaninen være helt uvitende. Denne type forskning ville ikke vært lovlig med de reglene vi har dag, men det kan på ingen måte gjøre resultatene han fikk ukorrekte

EX-102 20/12-16 Vitenskapsfilosofisk del

Besvar én, og kun én, av følgende tre oppgaver:

1. Redegjør kort for hypotetisk-deduktiv metode. Redegjør deretter for hvorfor vi ikke kan falsifisere en hypotese. Å falsifisere en hypotese skal her bety det samme som å definitivt avgjøre at hypotesen er usann.
2. Redegjør for forskjellen mellom følgende tre teorier om sannhet: korrespondanseteorien, konsensus teorien og koherensteorien. Redegjør kort for eventuelle problemer knyttet til disse teoriene.
3. I pensumboken beskrives en modell for overveielse og valg av handling. Ta utgangspunkt i denne modellen og redegjør kort for hvordan vi bør gå fram for å finne fram til den beste måten å handle på.

Skriv ditt svar her...

BESVARELSE

Oppgave 1

Innledning

Hypotetisk-deduktiv metode eller bare HDM er en metode som kan bli brukt i alle vitenskaper vi har, i motsetningen til for eksempel hermeneutikken. HDM er metode som ble tatt mye i bruk på starten av 1800 tallet og er i dag den normale måten i dagens samfunn å finne svar til ting. Antikkens aksiomatiske metode står i kontrast med HDM som jeg skal redegjøre kort for i denne oppgaven. Etter jeg har redegjort for HDM vil jeg gjøre rede for hvorfor man ikke kan falsifisere en hypotese.

HDM

HDM er altså en metode hvor man finner en hypotese og tester denne ved hjelp av empiriske observasjoner. og deretter finner denne som sannsynlig eller tester andre hypoteser for å finne ut av hva som er mest sannsynlig. I HDM må man altså teste hypotesene ved å se om det fungerer slik i praksis. En hypotese kan være for eksempel at alle ravner i Norge er svarte. Man går deretter og tester om dette stemmer i praksis og finner deretter ut om denne hypotesen virker sannsynlig. På den andre siden har vi den aksiomatiske metoden som ble benyttet ofte i antikken hvor man heller skal tenke seg til svaret man søker. Man skal bruke fornuften til å tenke frem til ting, man skal ikke teste ved hjelp av empiriske data, men heller finne sannhet i det man tenker. Man har det man kaller aksiomer som er grunnleggende sannheter som er sant, for eksempel at hvis man lever, så er man levende osv. Man drar deretter postulater utifra disse aksiomene som

kan gi oss svar på ulike ting, for eksempel Euklids geometri. HDM slår tilbake på dette og mener at det er lite man kan finne ut av hvis man ikke ser hvordan det faktisk er.

HDM er metode som blir brukt av alle vitenskaper til å kunne finne svar på det man lurer på. mennesket søker alltid etter det svaret for oss som virker mest sannsynlig og enkelt. Hvis hypotesen tilfredstiller oss ved enkelhet og fornuft vil vi bøye oss for at den virker mest sannsynlig.

Man må teste hypotesene og finne hva som kan være mest sannsynlig. I HDM er det vanskelig at noe kan bli en absolutt sannhet(som i det aksiomatiske systemet). Det er heller slik at hypoteser kan være mer eller mindre sannsynlig enn andre. Hvis man kommer frem til en hypotese om at det er UFO'er som har bygd pyramidene ved Giza, ville denne hypotesen vært mindre sannsynlig enn at det var tusenvis av mennesker som bygde pyramidene i løpet av mange år, på grunn av at de empiriske observasjonene man har støtter mer opp for at det var mennesket som gjorde det. Allikevel kan man falsifisere denne hypotesen helt

Falsifering

Karl Popper var en som mente at vi måtte teste en hypotese, finne empiriske data og deretter falsifisere den og finne hva som gjør at den ikke er sann. Hvis den ikke kan falsifiseres vil den være mest sannsynlig. Problemet falsifisering i den forstand at vi gjør hypotese absolutt usann ligger i det samme problemet vi har at noe ikke absolutt kan være rett. HDM sitt problem er at hypotese forblir en hypotese og man kan ikke avgjøre om denne er absolutt sannhet eller absolutt feil. I eksempelet over med UFO'ene kan man ikke falsifisere hypotesen helt. Selv om man ikke har empiriske data som dekker dette godt, så kan man heller ikke si at det kunne vært en mulighet for det. Hypotesen om at det bare er svarte ravner i Norge kan forandres ved at en empirisk observasjon viser at det og finnes noen hvite ravner i Norge. Allikevel er ikke hypotesen om at det bare er svarte ravner i Norge falsifisert. den hvite ravnene kan ha blitt observert ved et gitt tidpunkt, men senere flyttet på seg, eller for eksempel at de hvite ravnene ikke er ravner i det hele tatt og endrer seg tilbake til at hypotesen om at alle ravner er svarte til en mer sannsynlig hypotese. Dette er noen eksempler på hvordan vi ikke kan falsifisere en hypotese, men heller bare gjøre den mindre sannsynlige. Tid og omstendigheter endres og slik kan de empiriske dataene endre seg. At noe er sant i dag betyr ikke at det er sant i morgen.

Konklusjon

Man må derfor stadig finne frem hypoteser som kan være mer sannsynlig, men man kan ikke falsifisere en hypotese og si at det usant. Allikevel kan man hypotesene man kommer frem til bygges på gode empiriske observasjoner og gode intensjoner. Å stille spørsmåltegn til hvert enkelt ting i verden og tvile på det blir umulig. I min mening må man alltid være åpen for at hypoteser kan bli gjort mer sannsynlig og usannsynlige, men man må og finne ulike verdier og tanker man mener er viktige og holde noe av dette som sannheter